

Konstytucja

Rok 1814 określany bywa w norweskiej historii jako "cudowny rok". W roku 1814 Norwegia stała się częścią połączonych królestw Danii i Norwegii i zarządzana była z Kopenhagi, a później została oddzielnym państwem, złączonym unią personalną ze Szwecją. Mimo połączenia ze Szwecją, zażądano pełnej niezależności, pozostawienia swobody wyborów politycznych oraz stworzono nową konstytucję. Był to początek rozwoju demokracji w Norwegii. W tym roku przypada 200 rocznica ustanowienia tej konstytucji i chcielibyśmy obejść ją uroczyście, głównie dlatego, że Konstytucja stanowi fundament demokracji w dzisiejszej Norwegii.

Norweska konstytucja jest drugą najstarszą na świecie. Została przyjęta w Eidsvoll dnia 17 maja 1814 roku. Dlatego właśnie obchodzimy w Norwegii dzień 17 maja. Zgromadzenie Narodowe w Eidsvoll składało się ze 112 mężczyzn, którzy zebrali się w celu utworzenia nowej konstytucji. Przez pierwszych kilka dni powstało 11 zasad podstawowych. To one właśnie stanowiły podstawę nowej konstytucji i określały wszystko, począwszy od sposobu, w jaki Norwegia będzie zarządzana, aż po prawa człowieka. Zasady podstawowe zawierały również postanowienie, że to ludzie powinni podejmować decyzje w drodze wolnych wyborów.

Można powiedzieć, że Konstytucja jest prawem ponad wszelkimi prawami. Jeśli istnieją inne przepisy, które są sprzeczne z Konstytucją, zasady Konstytucji mają pierwszeństwo. Konstytucja zawiera postanowienia co do sposobu zarządzania Norwacją, dotyczące praw człowieka, parlamentu, rządu i sądów. Konstytucja wpływa również na sposób, w jaki tworzone jest prawo powszechne.

Konstytucja zawiera także szereg praw i obowiązków. Wśród praw uwzględniono wolność religijną i prawo do swobody wypowiedzi, co oznacza, że można mieć dowolne poglądy religijne i powiedzieć to, co się myśli, bez ryzykowania jakiegokolwiek kary. Wśród obowiązków znajduje się obowiązek płacenia podatków. Podatki zapewniają między innymi bezpłatne nauczanie i opiekę zdrowotną dla wszystkich mieszkańców Norwegii.

Główne zasady Konstytucji z 1814 roku:

- Suwerenność ludzi, czyli prawo do zarządzania poprzez przedstawicieli wybranych przez naród w drodze wolnych wyborów
- Zasada podziału władzy, zgodnie z którą władza jest podzielona w miarę w równym stopniu pomiędzy władzę ustawodawczą i budżetową, sądowniczą i wykonawczą
- Prawa człowieka, takie jak na przykład prawo do sprawiedliwości, swobody wypowiedzi i wolności poglądów

Parlament przyjął w roku 2014 i zapisał w Konstytucji kolejne prawa człowieka. Dokonano tego po to, aby przestrzeganie praw człowieka było chronione prawem.

Demokracja, podział władzy i parlamentaryzm

Demokracja

Demokracja, zwana również demokracją parlamentarną, jest taką formą rządów, w której ludzie poprzez wolne wybory mogą mieć wpływ na decyzje polityczne podejmowane w kraju. Każdy, kto

skończył 18 lat w roku, w którym przypadają wybory, może głosować. Masz wówczas możliwość głosowania na partię, która ci odpowiada i nikt nie będzie wiedział, na kogo głosujesz. Każdy z uprawnionych do głosowania ma jeden głos. Jest to podstawową zasadą demokratycznych wyborów. Poprzez wybory ustanawia się władzę ustawodawczą – parlament (Storting).

Zasada podziału władzy

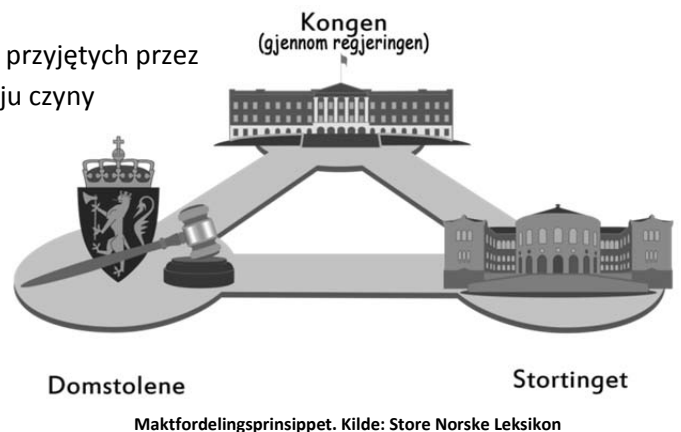
We wszystkich społeczeństwach zawsze jedni mają większą władzę od innych. W nowoczesnej demokracji norweskiej władza jest podzielona zgodnie z regułą, którą nazywamy zasadą podziału władzy. Władza dzieli się pomiędzy trzy różne instytucje: ustawodawczą i budżetową, wykonawczą i sądowniczą.

Władzę legislacyjną i budżetową sprawuje parlament, który może zmieniać istniejące prawa i wprowadzać nowe. Aby podjąć decyzję o wprowadzeniu w Norwegii nowej ustawy, należy uzyskać większość głosów za propozycją ustawy spośród 169 przedstawicieli partii w parlamencie. Zmiany w Konstytucji wymagają większości 2/3 głosów.

Władzę wykonawczą sprawuje rząd. Rząd wprowadza w życie projekty, które zdobyły większość w parlamencie, na przykład zwiększenie nakładów na edukację, służbę zdrowia i drogi w Norwegii. W październiku każdego roku rząd przedstawia również budżet państwa, z którego wynika, ile pieniędzy i na jakie cele Norwegia może wydać w następnym roku.

Władzę sądowniczą sprawują sądy. Na podstawie praw przyjętych przez parlament, sądy mogą skazywać ludzi za różnego rodzaju czyny karalne.

Podział władzy jest ważny, więc parlament, rząd i sądy muszą być niezależne od siebie. Oznacza to, że żadna z tych trzech instytucji nie może mieszać się w to, co robią pozostałe. Na przykład, sądy nie mogą wywierać presji na parlament w celu zaostrenia kar za czyny karalne.



Parlamentaryzm

Parlamentaryzm stanowi formę rządów politycznych. To, że Norwegia jest krajem rządów parlamentarnych oznacza, że określony rząd sprawuje swoją funkcję tak długo, dopóki zezwala na to większość Zgromadzenia Narodowego. Zgromadzenie Narodowe jest demokratycznie wybranym organem państwowym, a w przypadku Norwegii jest to parlament (Stortinget). Znamy pojęcie parlamentaryzmu mniejszościowego i większościowego. W praktyce oznacza to rządy mniejszości i większości. Rządy mniejszości mamy wtedy, gdy rząd nie ma przewagi w parlamencie, a większości, kiedy rząd ma przewagę w parlamencie.